

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 12. maj 2021
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Rune Bæk Krogh
Sagsnr.: 2021-0030-5916
Dok.: 1945521

Besvarelse af spørgsmål nr. 973 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 973 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. april 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Anni Matthiesen (V).

Nick Hækkerup

/

Jacob Guldborg Rasmussen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 973 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvordan ministeren vil sikre, at der ikke kan gennemføres køb på kredit ved at opgive personnummer af personer, hvis identitet ikke er valideret?”

Svar:

1. Justitsministeriet kan oplyse, at kreditaftaleloven finder anvendelse på kreditaftaler, hvor en kreditgiver yder eller giver tilsagn om at yde kredit i form af henstand med betalingen, lån eller anden tilsvarende form for finansiel ordning til en forbruger. Kreditaftaleloven gennemfører forbrugerkreditdirektivet, der er et totalharmoniseringsdirektiv, hvilket indebærer, at der som udgangspunkt ikke kan fastsættes regler, der afviger fra direktivets ordning.

Kreditaftaleloven indeholder ikke bestemmelser, der foreskriver, at kreditgiveren skal sikre validering af forbrugerens identitet via bestemte identifikationsoplysninger. Det følger dog af kreditaftalelovens § 7 c, at kreditgiveren inden kreditaftalens indgåelse skal vurdere forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugerens og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser.

Justitsministeriet kan i øvrigt oplyse, at det er det klare udgangspunkt i dansk ret, at man ikke bliver aftaleretligt forpligtet af en erklæring, der uretligt afgives i ens navn eller ændres efter afgivelsen. Dette gælder også over for en løftemodtager, som er i god tro. Det indebærer, at hvis tredjeemand misbruger en persons identifikationsoplysninger, f.eks. NemID-oplysninger, til at gennemføre et kreditkøb, er vedkommende ikke bundet af det pågældende køb. Der kan om ofrets hæftelse ved misbrug af identitetsoplysninger, herunder NemID-oplysninger, i øvrigt henvises til besvarelsen af 15. marts 2021 af spørgsmål nr. 666 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Erhvervsministeriet, der har oplyst følgende:

”Erhvervsministeriet har forelagt spørgsmålet for Forbrugerombudsmanden, der har oplyst følgende:

”Forbrugerombudsmanden kan oplyse, at Forbrugerombudsmanden har behandlet en række klager fra overgældssatte forbrugere og vurderet, at mange forbrugerkreditaftaler var ugyldige i medfør af generalklausulerne i aftalelovens § 38 c, jf. § 36, som følge af kreditgiverens tilsidesættelse af kreditværdighedsvurderingspligten og overgældsætning af forbrugeren. Forbrugerombudsmanden har ikke behandlet sager, hvor der har været spørgsmål om identitetstyveri.

Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse vil det næppe være muligt at foretage en kreditværdighedsvurdering af en forbruger, hvis kreditgiveren alene er i besiddelse af forbrugers CPR-nummer, da kreditgiveren ikke kan indhente dokumentation for forbrugers økonomiske situation elektronisk alene via forbrugers CPR-nummer.

Det vil formentlig være muligt at foretage en kreditværdighedsvurdering, der lever op til kreditaftalelovens § 7 c, hvis kreditgiveren har indhentet et samtykke til dataindhentning i form af en låneansøgning valideret med NemID. Kreditaftalelovens § 7 c yder derfor ikke beskyttelse mod identitetstyveri, der udføres ved, at en forbrugers NemID samt NemID-kode franarres, aftvinges, stjæles eller kopieres. Kreditgiveren vil i så fald foretage en kreditværdighedsvurdering af offeret for identitetstyveriet, uanset at det ikke er denne, der indsender låneansøgningen.

Forbrugerombudsmanden skal dog gøre opmærksom på, at forbrugeren i en sådan situation ikke har afgivet en viljeserklæring og derfor som udgangspunkt ikke vil være bundet af kreditaftalen.

Endelig kan Forbrugerombudsmanden oplyse, at kreditværdighedsvurderingspligten i kreditaftalelovens § 7 c ikke er strafsanktioneret, ligesom der ikke er civile virkninger knyttet til bestemmelsen. Forbrugerombudsmanden kan således i praksis kun gribe ind over for overtrædelser af bestemmelsen, hvis den kreditaftale, der kommer i stand, kan anses for urimelig i medfør af de aftaleretlige generalklausuler.”

Erhvervsministeriet har endvidere forelagt spørgsmålet for Finanstilsynet, der har oplyst følgende:

”Finanstilsynet fører tilsyn med finansielle virksomheders overholdelse af hvidvaskloven.

Virksomhederne er i henhold til hvidvaskloven forpligtede til at kende sine kunder og skal i den forbindelse gennemføre

kundekendingsprocedurer på dem. Det indebærer, at virksomhederne skal indhente identitetsoplysninger på kunderne og herefter kontrollere disse identitetsoplysninger. Dette gælder også for et lån, der ydes i forbindelse med køb af varer på kredit.

NemID kan i denne sammenhæng bruges som kontrolkilde, når en kundes identitetsoplysninger skal kontrolleres. I de tilfælde, hvor virksomheden vurderer det konkrete kunde-forhold til at udgøre en begrænset risiko for hvidvask og terrorfinansiering, vil NemID kunne anvendes som den eneste kontrolkilde, hvis virksomheden finder, at virksomheden kan opnå et tilstrækkeligt kendskab til kunden ved brug af NemID. Udgør et kundeforhold ikke begrænset risiko, skal NemID som kontrolkilde suppleres med andre kontrolkilder eller risikobegrænsende tiltag.

Hvidvaskloven indeholder ikke et krav om, at NemID skal anvendes som kontrolkilde, idet andre kontrolkilder også kan anvendes.

Finanstilsynet kan endvidere oplyse, at Finanstilsynet via reglerne om god skik fører tilsyn med, at banker og forbrugslånsvirksomheder overholder reglerne om kreditværdighedsvurdering.

Finanstilsynet kan give påbud, hvis en bank eller en forbrugslånsvirksomhed ikke har procedurer for gennemførelse af kreditværdighedsvurdering, som sikrer, at vurderingen bliver gennemført efter reglerne i kreditaftalelovens § 7c.

Finanstilsynet kan supplerende oplyse, at danske kortudstedere (typisk brugerens bank) siden januar 2021 har været forpligtet til at anvende såkaldt stærk kundeautentifikation, når der betales med betalingskort over internettet.

Stærk kundeautentifikation indebærer, at en betaling skal godkendes med to uafhængige faktorer, f.eks. med NemID (ved brug af app eller kodeviser) eller et fast kodeord kombineret med en engangskode fremsendt via SMS. Med stærk kundeautentifikation verificeres, at brugeren har lov til at anvende et specifikt betalingsinstrument, f.eks. et betalingskort. Det vil sige, at der ikke nødvendigvis sker en kontrol af brugerens identitet, men alene at vedkommende, der autoriserer betalingstransaktionen, er i besiddelse af eller har kendskab til de to uafhængige faktorer.

Ved køb på kredit, hvor den relevante betaling først igangsættes på et senere tidspunkt i forbindelse med afbetaling på kreditten, er der ikke krav om anvendelse af stærk kundeau-

tentifikation.””

3. Justitsministeriet har desuden til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse vedrørende krav til anvendelse af NemID-validering fra Digitaliseringsstyrelsen, der har oplyst følgende:

”De private virksomheder, herunder kreditlans- og kreditkøbsvirksomheder, bestemmer selv, hvilke sikkerhedsforanstaltninger, der skal være i deres løsninger. Denne vurdering bør fx foretages på baggrund af gældende lovgivning på den enkelte virksomheds område. Vælger private virksomheder at anvende NemID til at validere deres kunders identitet eller til signering af aftaler, skal de indgå en kommerciel aftale med Nets, der udbyder NemID til virksomheder.

Det skal derudover være muligt at være borger i Danmark uden at have et NemID. Der kan være flere årsager til, at en borger ikke kan få udstedt et NemID. Det er derfor vigtigt, at borgere uden NemID kan anvende andre alternativer, hvis de ønsker at handle på internettet.”

Justitsministeriet kan endelig henvise til besvarelse af 11. maj 2021 af spørgsmål nr. 972 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.